

ÅRSMELDING 2008

TIL

FYLKESTINGET

FRA

KONTROLLUTVALGET

1. Kontrollutvalgets formål og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver er nedfelt i § 77 i kommuneloven og i ”Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner” fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004. Av de vesentligste arbeidsoppgavene kan nevnes:

- På fylkestingets vegne forestå det løpende tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltningen.
- Minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal bygge på en overordnet analyse ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.
- Påse at fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Rapportere til fylkestinget om hvordan fylkestingets merknader til forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp.
- Påse at det føres kontroll med fylkeskommunens interesser i selskaper og skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for selskapskontroll.
- Påse at fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning og avgi innstilling om evt. valg av revisor.
- Utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet.
- Påse at fylkeskommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, og holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med lover og regelverk.
- Avgi uttalelse om fylkeskommunens årsregnskap før det vedtas av fylkestinget.
- Påse at revisjonsmerknader blir fulgt opp.

I tillegg har kontrollutvalget ansvaret for bestilling av revisjonstjenester m.v. via inngåelse av oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS.

2. Kontrollutvalgets sammensetning

I valgperioden 2007-2011 er kontrollutvalget sammensatt som følger:

Medlemmer

Anne Hjelmstadstuen Jorde (leder)
Håkon Kolden

Roar Steinslien (nestleder)

Thor Lium
Dagny Christin Sten

Varamedlemmer i rekkefølge

Gunnar Thue
Britt Åse Høyeseven
Harald Molstad (til 18.11.08).

Øystein Andreassen
Henning Johannesen
Jan Håvard Bratlien

Arne Svendsrud
Rose-Karin B. Jacobsen
Rolf Kristiansen

Utvalget har i løpet av året hatt 7 møter og behandlet i alt 25 saker. En rekke saker og forhold er også drøftet under ”Eventuelt/Orienteringer”.

Kontrollutvalgets leder er nestleder i styret for Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet.

3. Møter og saksbehandling i kontrollutvalget

Kontrollutvalgets møter holdes for lukkede dører, men kontrollutvalget kan selv iht kontrollutvalgsforskriften § 19 bestemme å avholde møtene for åpne dører. Fylkesordfører og oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i utvalgets møter. Kontrollutvalget kan også innkalle fylkesrådmannen i forbindelse med behandling av sakene.

Kontrollutvalgets sekretariat kan ikke legges til fylkeskommunens administrasjon eller til den som utfører revisjon for fylkeskommunen. Oppland fylkeskommune har derfor inngått et samarbeid med Hedmark fylkeskommune og Øyer, Gausdal og Lillehammer kommuner om et eget sekretariat, ”Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet”.

4. Saker behandlet av kontrollutvalget

Nedenunder følger en oversikt over de viktigste sakene som er behandlet av kontrollutvalget i 2008:

- **Overordnet analyse og plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon 2009 – 2011.** Paragraf 10 i kontrollutvalgsforskriften pålegger kontrollutvalget minst en gang i valgperioden å utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av fylkestinget.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av hele fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Arbeidet med overordnet analyse i forkant av denne planen er en omfattende prosess, der følgende momenter i større eller mindre grad har blitt vektlagt:

- Dokumentgjennomgang; Div. plandokumenter, års- og tertialrapporter, eksterne undersøkelser, sekspapirer etc. i fylkeskommunen
- Regnskapstall
- KOSTRA eller andre tjenestedata
- Tidligere planer
- Tidligere gjennomførte prosjekt; Vurdere behov for oppfølging.
- Innspill
  - Fra revisjonen
  - Fra fylkesrådmannens ledergruppe; Sekretariatet har hatt møter med fylkesrådmannens ledergruppe for å få aktuelle innspill. Representanter fra fylkesrådmannens ledergruppe har dessuten deltatt på kontrollutvalgsmøter der aktuelle tema har blitt diskutert.
  - Media
  - Bransjeorganer, fagtidsskrifter etc.
  - Fra politikere; Møte i mai mellom kontrollutvalget leder, sekretariatet og gruppeledere for de politiske partiene i fylkestinget for å få innspill.
  - Signaler fra sentrale myndigheter og/eller tema som er nasjonalt aktuelle
  - Spesielle aktuelle tema i Oppland
- Eksempler fra andre kontrollutvalg og fylkeskommuner.

I møte den 03.09.08 vedtok kontrollutvalget sitt forslag til plan for 2009 – 2011. Kontrollutvalgets forslag tok utgangspunkt i at det i 2009 skulle gjennomføres 7 forvaltningsrevisjonsprosjekter. Kontrollutvalgets innstilling til prosjekter ble vedtatt i pkt. 1 i sak 34/08 i fylkestingets møte den 21.10.08. Prosjektene er som følger:

Aktuelle tema for gjennomføring i 2009 – i prioritert rekkefølge:

1. *Institusjonsopplæring*
2. *Jordvernstrategi*
3. *OPUS*
4. *Oppfølgingstjenesten (fracfall)*
5. *Kultur og idrett (risikostyring)*
6. *Transporttjenesten for forflytningshemmede*
7. *Fylkesveger*

Øvrige aktuelle tema 2010-2011:

- *Lærerrekuttering*
- *Lærlingeordningen*
- *Partnerskapsavtaler*
- *Helsetjenester videregående opplæring*
- *Rådgivningstjenesten*
- *Seniorpolitikk*
- *Reiselivsstrategi*
- *Internasjonalisering*
- *Innkjøp (2010) – jfr. OFKs forstudie – evaluering av nye rutiner”*

- **Oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter**

I henhold til § 12 i kontrollutvalgsforskriften plikter kontrollutvalget å påse at fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp, samt rapportere tilbake til fylkestinget om dette. Slike tilbakemeldinger vil i utgangspunktet bli gitt i tilknytning til kontrollutvalgets årsmeldinger.

I brev den 09.02.09 gir fylkesrådmannen sin tilbakemelding på prosjekter og undersøkelser som er behandlet i fylkestinget i 2008. Dette er i det nedenstående kommentert under de enkelte prosjekter.

- **Forvaltningsrevisjonsprosjekt ”KOSTRA – Administrasjonsutgifter”.**

Undersøkelsen tok utgangspunkt i følgende problemstilling:

- *Er rapporteringen til Kostra av administrasjon, styring og fellesutgifter i 2006 i samsvar med departementets retningslinjer?*

Revisjonen konkluderte med at

- *”Rapporteringen til Kostra av administrasjon, styring og fellesutgifter i 2006 fra Oppland fylkeskommune, funksjonene 400 – 450, synes i det vesentlige å være i samsvar med departementets retningslinjer. Vi har funnet noen feilfordelinger som er kommentert ovenfor. Disse påvirker ikke nøkkeltallene i vesentlig grad.”*

Videre anbefalte revisjonen at

- *”Fylkeskommunen bør vurdere fordelingen av kostnader mellom funksjon 420 og 450 og fordelingen av kostnadene for servicesenteret.”*

I sak 02/08 i møte den 14.03.08 sluttet fylkestinget seg til kontrollutvalgets innstilling og vedtok følgende:

- *Fylkestinget tar den framlagte forvaltningsrevisjonsrapporten "KOSTRA – Administrasjonsutgifter" til orientering.*
- *Fylkestinget forutsetter at de avvik som er nevnt i revisjonsrapporten blir fulgt opp slik fylkesrådmannen foreslår i sitt svarbrev av 17.01.2007.*

Fylkesrådmannen har fulgt opp punkt 2 i vedtaket ved å gi kontrollutvalget følgende tilbakemelding i brev den 09.02.09:

"Ift oppfølging av FT-sak 02/08 KOSTRA -administrasjonskostnader så kan det gis følgende rapportering:

- *Fordeling mellom KOSTRA-funksjonene 420 Administrasjon og 450 Interne servicetjenester for regnskapsåret 2008 er ivarettatt. Fra regnskapsåret 2009 er funksjonene 420 og 450 slått sammen og skal iht ny KOSTRA-veileder nå føres på funksjon 420 Administrasjon. Dette vil føre til en mer enhetlig føring av administrasjonskostnadene og dermed reelt sammenlignbare tall mellom fylkeskommunene.*
- *Utgifter til hovedtillitsvalgt/hovedverneombud er f.o.m. 2008 budsjettert og regnskapsført på funksjon 420 Administrasjon.*
- *Bedriftshelsetjeneste/arbeidsmiljøtiltak av overordnet karakter og fellestiltak er f.o.m. regnskapsåret 2008 ført på funksjon 420 Administrasjon, mens bedriftshelsetjenester/arbeidsmiljøtiltak for øvrig føres på de respektive tjenestefunksjonene hvor tiltakene er gjennomført.*
- *Utgifter til rekruttering av tannleger er f.o.m. regnskapsåret 2008 ført på funksjon 440 Personal- og rekrutteringstiltak. For 2008 utgjorde disse kostnadene kr 460.000,-.*
- *Utgifter til anskaffelse, drift og vedlikehold (inkl lønnskostnader) av IKT-systemer knyttet direkte til tjenesteytende virksomhet ("fagsystemer") fordeles og føres på de respektive tjenestefunksjonene (videregående opplæring, tannhelse osv)".*

Kontrollutvalget betrakter tilbakemeldingen som tilfredsstillende og anser saken som avsluttet..

- **Fakturering av skoleskyss med taxi.**

Mot slutten av året 2006 iverksatte kontrollutvalget en gjennomgang av rutinene omkring fakturering av skoleskyss med taxi. Arbeidet har pågått i hele 2007 og saken ble sluttbehandlet i kontrollutvalget den 07.02.08. Arbeidet synes å ha resultert i nye rutiner på området, inklusive bedret kvalitet på kontrakter.

- **Undersøkelse av anbudsprosessen ved offentlig betalt transport i Vestre Toten.**

Med bakgrunn i en henvendelse fra fylkesrådmannen om at kontrollutvalget foretok en uhildet gjennomgang av anbudsprosessen om offentlig betalt transport i Vestre Toten kommune, fattet kontrollutvalget i møte den 27.09.07 følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget gir Innlandet Revisjon i oppdrag å gjennomføre en undersøkelse av anbudsprosessen ved offentlig betalt transport i Oppland fylkeskommune som det framgår i brev fra fylkesrådmannen av 24.8.07. Norges Taxiforbund har kontaktet kontrollutvalget og ønsker å gi opplysninger og innspill til saken, noe som forutsettes fulgt opp av revisjonen under gjennomføringen av oppdraget.*

2. *Undersøkelsen igangsettes umiddelbart. Det tas sikte på at endelig rapport legges fram på kontrollutvalgets møte den 6. november 2007.*

Rapporten fra Innlandet Revisjon IKS er datert 03.01.08. I problemstillingene som er benyttet for å løse oppgaven er det tatt utgangspunkt i fylkesrådmannens henvendelse til kontrollutvalget:

1. *Er lovverket rundt offentlige innkjøp fulgt i forbindelse med konkurransen om oppdrag i Vestre Toten kommune?*
2. *Er interne rutiner og vedtak i Oppland fylkeskommune fulgt i forbindelse med konkurransen om oppdrag i Vestre Toten kommune?*
3. *Har eventuelle brudd på vilkårene i problemstilling 1 og 2 hatt konsekvenser for anbudskonkurransen?*
4. *Vurder oppfølgingen av inngått kontrakt med leverandør av tjenesten i Vestre Toten kommune.*

Revisjonens konklusjoner kan sammenfattes som følger:

”Vi har i vår gjennomgang funnet at prosedyren for utlysning har vært fulgt. Imidlertid oppfylte ingen av tilbyderne kvalifikasjonskravene til leverandørene. Etter vår oppfatning burde derfor konkurransen vært avbrutt.

Det har etter vår vurdering vært tett oppfølging av kapasiteten til valgt leverandør, Solør Turbuss AS, dette resulterte blant annet i en skriftlig klage til leverandøren.

Solør Turbuss AS har benyttet seg av underleverandør ved levering av tjenesten. Det er åpnet for dette i kontrakten og bruken av underleverandør er godkjent av partene i Offentlig betalt transport.

Solør Turbuss AS har overdratt kontrakten til Gjøvik Taxi ANS. Etter vår oppfatning er slik overdragelse ikke i samsvar med anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften. Dette er å betrakte som en ny anskaffelse og skal i hht anskaffelsesregelverket skje etter ny utlysning”.

Kontrollutvalgets innstilling til fylkestinget var som følger:

1. *Fylkestinget tar revisjonsrapporten ”Anbudsprosessen ved offentlige betalt transport i Vestre Toten” til etterretning.*
2. *Fylkestinget viser spesielt til rapportens konklusjoner om at anbudskonkurransen skulle vært avlyst og utlyst på nytt, samt at overdragelsen av kontrakten fra Solør Turbuss AS til Gjøvik Taxi ANS er i strid med regelverket for offentlige anskaffelser.*
3. *Fylkestinget ber fylkesrådmannen ta kontakt med Gjøvik Taxi ANS med sikte på å finne en løsning som muliggjør en ny anbudsutlysning i samsvar med regelverket.*

Ved behandlingen i fylkestinget fikk et forslag fra Ap, SV og Krf om at pkt. 2 og 3 i kontrollutvalgets innstilling ble strøket vedtatt mot henholdsvis 11 (pkt. 2) og 7 (pkt. 3) stemmer. Vedtaket ble således:

Fylkestinget tar revisjonsrapporten ”Anbudsprosessen ved offentlige betalt transport i Vestre Toten” til etterretning.

I brev den 09.02.09 gir fylkesrådmannen sin tilbakemelding om status vedrørende denne undersøkelsen:

”Denne revisjonsrapporten tas med selv om den strengt tatt ikke var definert som forvaltningsrevisjon, men fylkestinget vedtok å ta revisjonsrapporten til etterretning og fylkesrådmannen mener det er riktig å informere om hva som har skjedd i ettertid.

Innlandet Revisjons IKS gjennomførte høsten 2007 en revisjon av anbudsprosessen for kjøp av drosjetjenester på Vestre Toten. Anbudet ble gjennomført i samarbeid med Sykehuset Innlandet. Rapporten forelå i januar 2008 og ble behandlet av fylkestinget 10.2.08 i sak 01/08, og den påpekte følgende:

1. *Formuleringene rundt krav om egenkapital hos tilbyderne var uklart, og kravet var ikke etterlevd.*

Dette vedgås av administrasjonen, men ingen av tilbyderne tilfredsstilte kravet, og eventuelle andre handlinger enn de gjennomførte kunne ført til at brukerne av transporttjenesten ble skadelidende. Det er i denne forbindelse viktig å påpeke at fylkeskommunen har plikter overfor brukergrupper iht. Opplæringsloven og Yrkestransportloven.

2. *Kontrakten for transport i Vestre Toten ble etter anbudsåpningen tildelt Solør Turbuss AS. Dette selskapet overførte senere kontrakten til Gjøvik Taxi, og oppdragsgiverne godkjente denne overdragelsen. Dette mener revisjonen ikke burde skjedd.*

Oppdragsgiverne ser annerledes på dette spørsmålet, og vurderer at det er anledning til å godkjenne overdragelse av en kontrakt på uendrede vilkår.

På bakgrunn av revisjonens uttalelse har oppdragsgiverne likevel bestemt at man ikke skal forlenge kontrakten med Gjøvik Taxi utover 31.01.10, når den nåværende kontrakten utløper.

Raufoss Taxi klaget oppdragsgiverne inn for KOFA for urettmessig å ha godkjent kontraktoverdragelsen fra Solør Tusbuss AS til Gjøvik Taxi. Dette fikk de medhold i. Fylkeskommunen vurderte likevel at det ikke var grunnlag for å si opp den løpende avtalen med Gjøvik Taxi.

Senere har Raufoss Taxi innklaget oppdragsgiverne til KOFA for å ha benyttet en opsjon om å forlenge kontrakten med Gjøvik Taxi ett år fra 01.02.09 til 31.01.10. Kontraktsforlengelsen skjedde i juli 2008, og gjaldt ett år. Denne saken er ikke behandlet av KOFA ennå”.

Kontrollutvalget betrakter svaret som tilfredsstillende og tok det i møte 04.03.09 til etterretning. Samtidig ba utvalget om å bli orientert når avgjørelsen fra KOFA foreligger.

- **Forvaltningsrevisjonsprosjekt ”Nytt billetteringssystem”.**

I sak 21/08 i møte den 01.10.08 vedtok kontrollutvalget å bestille forvaltningsrevisjonsprosjektet ”Nytt billetteringssystem” for gjennomføring høsten 2008.

Formålet med undersøkelsen ”...er å kartlegge og vurdere om fylkeskommunen hadde tilstrekkelig oversikt over risikoen i prosjektet med de endringer som ble foretatt og om dette ble fulgt opp med risikoreducerende tiltak.

Inkludert i dette ligger en vurdering av de mål som ble satt for innføringen av det nye billetteringssystemet, bl.a. om disse har vært mulig å måle underveis eller nå i ettertid, samt en vurdering av om aktuelle lover og regler er etterlevd, for eksempel vedrørende avtaler og kontrakter”.

Prosjektet har blitt noe forsinket og hovedprosjektet ble igangsatt på nyåret 2009.

- **Uttalelse vedrørende Oppland fylkeskommunes årsregnskap for 2007.**
Uttalelsen fulgte som vedlegg til regnskapssaken som ble behandlet i fylkestinget den 22.04.08.
- **Innlandet Revisjon IKS – Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for 2008.**
Kap. 1.1.1, annet avsnitt i oppdragsavtalen med Innlandet Revisjon IKS pålegger oppdragsansvarlig revisor hvert år innen 1. september å legge frem hovedtrekkene i sin overordnede revisjonsstrategi for kontrollutvalget. Planen ble tatt til orientering i møte den 01.10.08.
- **Oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS.**
Kontrollutvalget vedtok den 01.10.08 oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS vedrørende kjøp av revisjonstjenester m.v. for 2009. Avtalen ble inngått med forbehold om dekning innenfor den budsjetttrammen fylkestinget vedtok. Fylkestingets budsjettvedtak ga dekning for oppdragsavtalens beløpsmessige ramme.
- **Revisjonens statusrapporteringer mv.**
Som et ledd i kontrollutvalgets pålagte tilsynsplikt med revisjonen skal Innlandet Revisjon IKS hvert tertial blant annet rapportere status i forhold til mottatte bestillinger fra kontrollutvalget. Dette er fulgt opp.
- **Avregning av total ressursbruk for revisjon 2007.**
Kontrollutvalget har tatt avregningen til orientering. Det var kjøpt revisjonstjenester for kr. 959.246,00 mindre enn hva som var forutsatt i oppdragsavtalen med Innlandet Revisjon IKS. Til fradrag i denne besparelsen går imidlertid kr. 385.975,00 ekskl. mva som gjelder kjøp av tjenester fra eksterne..

Hovedårsaken til besparelsen var forsinket fremdrift når det gjaldt gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektene. Kr. 315.000,00 ble således stilt til disposisjon for slutføring av prosjektene i 2008.
- **Kontrollutvalgets budsjettforslag for 2009.**
I henhold til § 18 i kontrollutvalgsforskriften har kontrollutvalget vedtatt forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Forslaget ble vedtatt av fylkestinget i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2009.
- **Kontrollutvalgets årsmelding for 2007.**
Behandlet i fylkestinget den 22.04.08.

